

Физикадан Азия олимпиадасы (АРНО) туралы ереже

1

Ғылым мен техниканың барлық салаларында физиканың маңыздылығын және жастар үшін жан-жақты білім беруді қамтамасыз ету қажеттілігін мойындау, сондай-ақ Азия елдері арасында орта мектептерде тығыз халықаралық ынтымақтастыққа ықпал ету мақсатында жыл сайын физика пәні бойынша жоғары сынып оқушылары үшін олимпиада өткізіледі. Бұл жарыс «Физикадан Азия олимпиадасы» деп аталады және жеке жарыс болып табылады. «Азия елдері» термині астаналары Азия немесе Австралия деп дәстүрлі түрде танылған аймақта орналасқан немесе жерлері негізінен Азияда немесе Австралияда орналасқан (50% - дан астам) елдер қатыса алады.

2

Олимпиаданы олимпиада өткізілетін Азия елдерінің бірінің Білім министрлігі немесе басқа тиісті мекемесі ұйымдастырады. Ұйымдастырушы ел барлық делегациялардың тең қатысуын қамтамасыз етуге және соңғы үш жыл ішінде қатысқан барлық елдердің командаларын шақыруға міндетті. Сонымен қатар, ол басқа елдерді шақыруға құқылы.

Физикадан Азия олимпиадасы – маңызды білім беру іс-шарасы. Ешбір ел өзінің командасын саяси шиеленістен, дипломатиялық қатынастардың болмауынан, белгілі бір елді ұйымдастырушы ел Үкіметінің танымауынан, қандай да бір саяси себептер бойынша қатысудан айыра алмайды. Қиындықтар елді білдіретін топты ресми түрде шақыруға мүмкіндік бермесе, мұндай елдің қатысушылары жеке қатысушылар ретінде қатысуға шақыру керек.

Олимпиадаға қатысқаннан кейін бес жыл ішінде ел болашақта олимпиаданы өз елінде өткізуге болуға ниет білдіруі керек. Бұл декларацияда олимпиаданы өткізгісі келетін елдердің алдын-ала тізімін жасау үшін кесте ұсынылуы керек.

Олимпиаданы ұйымдастырудан бас тартқан ел, егер осы елдің делегациясы алдыңғы жарыстарға қатысса да, қатысудан шеттетілуі мүмкін.

Олимпиадада кез-келген басқа елге қарсы кез-келген діни немесе саяси насихатқа тыйым салынады. Бұл ережені бұзған ел қатысу құқығынан айырылуы мүмкін.

3

Қатысушы елдердің білім министрліктері, әдетте, олимпиаданы ұйымдастыруды, дайындауды және өткізуді ұйымдастырушы елдегі физиктер қоғамына немесе басқа мекемеге тапсырады. Ұйымдастырушы елдің білім министрлігі қатысушы елдердің білім министрліктеріне конкурсты ұйымдастыру үшін тағайындалған мекеменің атауы мен мекен-жайын хабарлауы тиіс.

4

Әрбір қатысушы ел жалпы білім беретін немесе техникалық орта мектеп оқушыларынан, яғни техникалық колледж болып саналмайтын мектептерден тұратын команданы жібереді. Сондай-ақ, олимпиада өтетін жылы мектеп емтихандарын тапсырған оқушылар, егер олар университетте оқуды бастамаса, команда мүшелері бола алады. Қатысушылардың жасы конкурс

өткізілетін жылдың 30 маусымында жиырма жастан аспауы тиіс. Әрбір қатысушы ел әдетте сегіз оқушыдан (қатысушыдан) және екеуден аспайтын ілесіп жүретін адамнан (делегация басшыларынан) тұратын делегацияны жібереді.

Делегациялардың басшылары тең құқықтары бар Халықаралық кеңестің мүшелері болады. Халықаралық кеңес мүшелері келесі жарысқа дейін физика бойынша Азия олимпиадасына қатысты мәселелер бойынша қатысушы елдерде байланыс тұлғалары ретінде қарастырылады.

Олимпиада болашақ ынтымақтастыққа ықпал ететін достық атмосферада өтеді және Азиядағы ғылыми қоғамдастықта тығыз желілер мен достыққа ықпал етеді. Осыған байланысты қатысушылар арасындағы барлық ықтимал саяси шиеленіс жарыс кезінде қандай да бір әрекеттерге әсер етпеуі керек. Кез-келген адамға немесе елдерге қарсы бағытталған кез-келген саяси қызметке қатаң тыйым салынады.

Делегация жетекшілерінің дайындығы болуы және олимпиаданың тапсырмаларын сауатты шешуі тиіс. Делегация басшылары ағылшын тілін меңгерген болуы шарт.

Әрбір қатысушы команда делегациясының жетекшісі ұйымдастырушыларға келгенге дейін немесе келгеннен кейін қатысушылардың жеке деректері (аты, тегі, туған күні, үйінің мекенжайы, өзі оқыған мектептің атауы мен мекенжайы) бар тізімді беруге тиіс.

5

Физикадан Азия олимпиадасының жұмыс тілі - ағылшын. Сондай-ақ, олимпиаданың тапсырмалары мен олардың шешімдері ағылшын тілінде дайындалуы тиіс; алайда ұйымдастырушылар бұл құжаттарды басқа тілдерде де дайындай алады.

№6

Олимпиаданы ұйымдастырудың қаржылық принциптері келесідей:

- Оқушыларды олимпиадаға жіберетін министрлік қатысушылардың және жетекшілердің олимпиада өтетін жерге дейінгі жол жүру шығыстарын төлейді.

- Келген сәттен бастап қайта елге оралған сәтіндейінгі барлық қалған шығындарды ұйымдастырушы елдің министрлігі өтейді. Атап айтқанда, бұл қатысушылар мен жетекшілердің тамақтану және тұру шығындары, экскурсиялардың, жеңімпаздардың марапаттарын және т. б.

Ұйымдастыру комитеті ұйым шығыстарының бір бөлігін жабу үшін ерікті жарна белгілей алады.

7

Олимпиада екі күнде өткізіледі: біреуі - теориялық, екіншісі - эксперименттік. Осы екі күннің арасында кем дегенде бір күн демалу керек. Тапсырмаларды орындауға бөлінетін уақыт әдетте бес сағатты құрайды. Үш теориялық тапсырма және бір немесе екі эксперименттік тапсырма болуы керек.

Тапсырмаларды шешуде қатысушылар логарифм кестелерін, физикалық тұрақты кестелерді, бағдарламаланбайтын қалта калькуляторларын және сурет материалдарын қолдана алады. Бұл оқу құралдарын қатысушылардың

өздері әкеледі. Математика немесе физика формулаларын қолдануға жол берілмейді.

Теориялық есептер орта мектепте оқытылатын физиканың кемінде төрт бөлімін қамтуы тиіс (қосымшаны қараңыз). Жоғары сынып оқушылары орта мектептің стандартты математикасы бойынша бәсекеге қабілетті есептерді кең сандық есептеулерсіз шеше алуы керек.

Егер алғашқы үш теориялық тапсырмалардың бірін халықаралық кеңес мүшелерінің үштен екісі қабылдамаса, қабылдаушы ел халықаралық кеңестің қарауына ұсынылатын бір қосымша тапсырманы дайындауға тиіс.

8

Олимпиадалық тапсырмаларды ұйымдастырушы ел таңдайды және дайындайды.

#9

Әр тапсырма үшін қойылған бағаларды олимпиаданы ұйымдастырушы анықтайды, бірақ теориялық есептер үшін ұпайлардың жалпы саны 30, ал эксперименттік есептер үшін 20 болуы керек. Зертханалық міндеттер теориялық талдаудан (жоспар және талқылау) және эксперименттік орындаудан тұруы тиіс.

Жеңімпаздар апелляциядан кейін алған ұпай санына сәйкес дипломдар немесе құрмет грамоталарын алады, атап айтқанда:

Ең жақсы үш қатысушының орташа бағасы мен барлық қатысушылардың қос медианалық мәні арасындағы аз сан 100% болып саналады.

90% - дан жоғары балл жинаған қатысушылар бірінші орынды (диплом) алады.

78% - дан астам, бірақ 90% - дан аз жинаған қатысушылар екінші орынды (диплом) алады.

65% - дан астам, бірақ 78% - дан аз жинаған қатысушылар үшінші орын алады (диплом).

50% - дан астам, бірақ 65% - дан аз жинаған қатысушылар құрмет грамотасына ие болады.

50% - дан төмен ұпай жинаған қатысушылар қатысу туралы сертификат алады.

90%, 78%, 65% және 50% сәйкес келетін көрсетілген бағалар жақын бүтін сандарға дөңгелектеу арқылы есептелуі керек. Ең жоғары ұпай жинаған қатысушы (абсолютті жеңімпаз) арнайы жүлде мен диплом алады.

Басқа арнайы сыйлықтар берілуі мүмкін.

10

Ұйымдастырушының міндеттері:

(а) ұйымдастырушы жарыстарды Жарғыға сәйкес өткізуді қамтамасыз етуге міндетті.

(б) ұйымдастырушы Жарғыға негізделген «ұйымдастыру ережелерінің» жиынтығын дайындауға және қатысушы елдерді жарысқа дейін көп уақыт бұрын хабардар етуге тиіс. Ұйымның осы ережелерінде Жарғыда көрсетілмеген олимпиаданың егжей-тегжейлері, сондай-ақ Олимпиадаға жауапты мекемелер мен тұлғалардың атаулары мен мекен-жайлары көрсетілуі тиіс.

(с) Ұйымдастырушы қатысушы елдерге алдын-ала жіберілетін нақты олимпиада бағдарламасын (қатысушылар мен жетекшілердің кестесі, экскурсия бағдарламасы және т.б.) жасауы керек.

(d) ұйымдастырушы әрбір делегация келгеннен кейін оған қатысушылардың олимпиада шарттарына сәйкестігін дереу тексеруі тиіс.

(е) ұйымдастырушы проблемаларды (осы Жарғының қосымшасындағы № 7-ге және физика мазмұнының тізіміне сәйкес) таңдап, № 5-те көрсетілген ағылшын және басқа да тілдерде міндеттердің дұрыс тұжырымдалуын қамтамасыз етуі тиіс. Шығармашылық қабілеттің белгілі бір деңгейін және білімнің маңызды деңгейін қажет ететін мәселелерді таңдау ұсынылады. Олимпиада тапсырмаларын дайындауға қатысқан әрбір адам тапсырмаларға қатысты қатаң құпиялылықты сақтауы керек.

(f) ұйымдастырушы аудармашы командаларына беруі тиіс.

(g) ұйымдастырушы делегация басшыларына түпкілікті жіктеу алдында олардың делегацияларындағы қатысушылар жұмыстарының фотокөшірмелерін ұсынуы тиіс.

(h) ұйымдастырушы тапсырманың шешімін бағалауға жауапты.

(i) ұйымдастырушы Халықаралық Кеңестің соңғы отырысында жүлделер мен наградалардың жеңімпаздары ретінде ұсынылған қатысушылардың түпкілікті тізімін жасауы тиіс.

(j) ұйымдастырушы олимпиада жеңімпаздарына жүлделер (дипломдар), құрмет грамоталары мен наградалар дайындайды.

(k) ұйымдастырушы олимпиада материалдарын ағылшын тілінде жариялауға міндетті. Олимпиадаға қатысушылардың әрқайсысы (делегация басшылары мен қатысушылар) орындаған жұмыстарының бір данасын олимпиада аяқталғаннан кейін бір жылдан кешіктірмей тегін алуға тиіс.

11

Олимпиаданың ғылыми бөлігі барлық делегациялардың басшылары кіретін Халықаралық Кеңестің құзыретіне кіруі тиіс.

Басқарманы ұйымдастырушы елдің өкілі басқарады. Ол олимпиадаға дайындалуға жауап береді және тиісті командалардың жетекшілеріне қосымша Кеңестің құрамына кіреді.

Шешімдер көпшілік дауыспен қабылданады. Қарсы дауыстар саны тең болған жағдайда төрағаның дауысы шешуші дауысты алады.

12

Делегациялардың басшылары тапсырмалардың ағылшын тілінен (немесе 5-тармақта көрсетілген басқа тілдерден) қатысушылардың тиісінше дауысына аударылуына жауапты болады.

13

Халықаралық кеңестің келесі міндеттері бар:

(a) олимпиадаға басшылық жасау және олардың қағидаларға сәйкес жүргізілуін қадағалау;

(b) бәсекелес командалар келгеннен кейін олардың барлық мүшелері барлық жағынан жарыстың талаптарына сәйкес келетініне көз жеткізіңіз. Кеңес белгіленген шарттарға сәйкес келмейтін қатысушыларды шеттетеді. Шеттетілген қатысушының шеккен шығындарын оның елі өтейді;

(с) ұйымдастырушылардың тапсырмаларды таңдауын, олардың шешімдерін және әр бөлігінің алдында ұсынылған бағалау ережелерін талқылаңыз. Басқарма ұсынылған тапсырмаларды өзгертуге немесе қабылдамауға, бірақ жаңаларын ұсынбауға құқылы. Өзгерістер эксперименттік тапсырмаға әсер ете алмайды. Тапсырмаларды тұжырымдау және бағалау жөніндегі басшылық бойынша түпкілікті шешім қабылданатын болады. Халықаралық Басқарма отырысына қатысушылар өз тапсырмаларын құпия сақтауға және қатысушылардың ешқайсысына көмектеспеуге міндетті;

(г) жүлдегерлерді дұрыс және әділ бағалауды қамтамасыз ету; жүлдегерлерді немесе жүлдегерлерді құрметті атақтар, жариялауға жатпайды;

(д) конкурстың жеңімпаздарын белгілейді және жүлделер мен Құрмет грамоталарын тапсыру туралы шешім қабылдайды. Халықаралық кеңестің шешімі түпкілікті болып табылады;

(f) конкурс нәтижелерін қарастыру.

(g) келесі жарысты ұйымдастыруға тағайындалатын елді таңдаңыз.

Халықаралық кеңес-осы Жарғыны бұзғаны үшін елдерге физика пәнінен Азия олимпиадаларына қатысуға тыйым салу туралы шешім қабылдауға құқығы бар жалғыз орган.

Бақылаушылар Халықаралық кеңестің отырыстарына қатыса алады, бірақ дауыс бере алмайды немесе талқылауға қатыса алмайды.

14

Олимпиаданы өткізетін ұйым ресми салтанатты рәсімде нәтижелерін жариялайды және жеңімпаздарға марапаттар мен дипломдарды тапсырады. Ол ұйымдастырушы Министрліктің және кез-келген тиісті ғылыми мекемелердің өкілдерін олимпиаданың жабылу салтанатына шақыруы керек.

15

Олимпиадаларды ұйымдастыру бойынша ұзақ мерзімді жұмыстарды "физика пәнінен Азия олимпиадаларының Хатшылығы" үйлестіреді. Бұл хатшылық Президент пен хатшыдан тұрады. Оларды халықаралық кеңес бес жыл мерзімге сайлайды. Олар әрбір физика бойынша Азия олимпиадасына ұйымдастырушы елдің есебінен (жол шығындарын қоса алғанда) шақырылуы тиіс.

16

Осы Жарғы физика пәні бойынша халықаралық олимпиадалар Жарғысы негізінде әзірленген.

Осы Жарғыға өзгертулер енгізу, жаңа тармақтарды қосу немесе ескілерін алып тастау тек Халықаралық кеңеспен жүзеге асырылуы мүмкін және білікті көпшілікті (2/3) талап етеді.

Егер әрбір делегация кемінде үш ай бұрын ұсыныстың жазбаша мәтінін алмаса, осы Жарғыға немесе Бағдарламаға ешқандай өзгерістер енгізілмейді.

17

Физика пәні бойынша Азия олимпиадасына қатысу осы Жарғыны қатысушы елдің білім министрлігінің қабылдауын білдіреді.

18

Осы Жарғының бастапқы ережелері ағылшын тілінде жазылған.